

***Askelmerkkejä kohti parempia asumispalveluita
mielenterveyskuntoutujille***

4.10.2018

Seppo Eronen

MIELENTERVEYSKUNTOUTUJAN ASUMINEN

ENNEN

NIKKILÄN SAIRAALA

Asuminen psyk. sairaaloissa

NYT

Asuminen asumisyksiköissä

TAVOITE TULEVAISUUDESSA

Asuminen pysyvästi omassa kodissa,
hajasijoitetusti tavallisessa
asuntokannassa

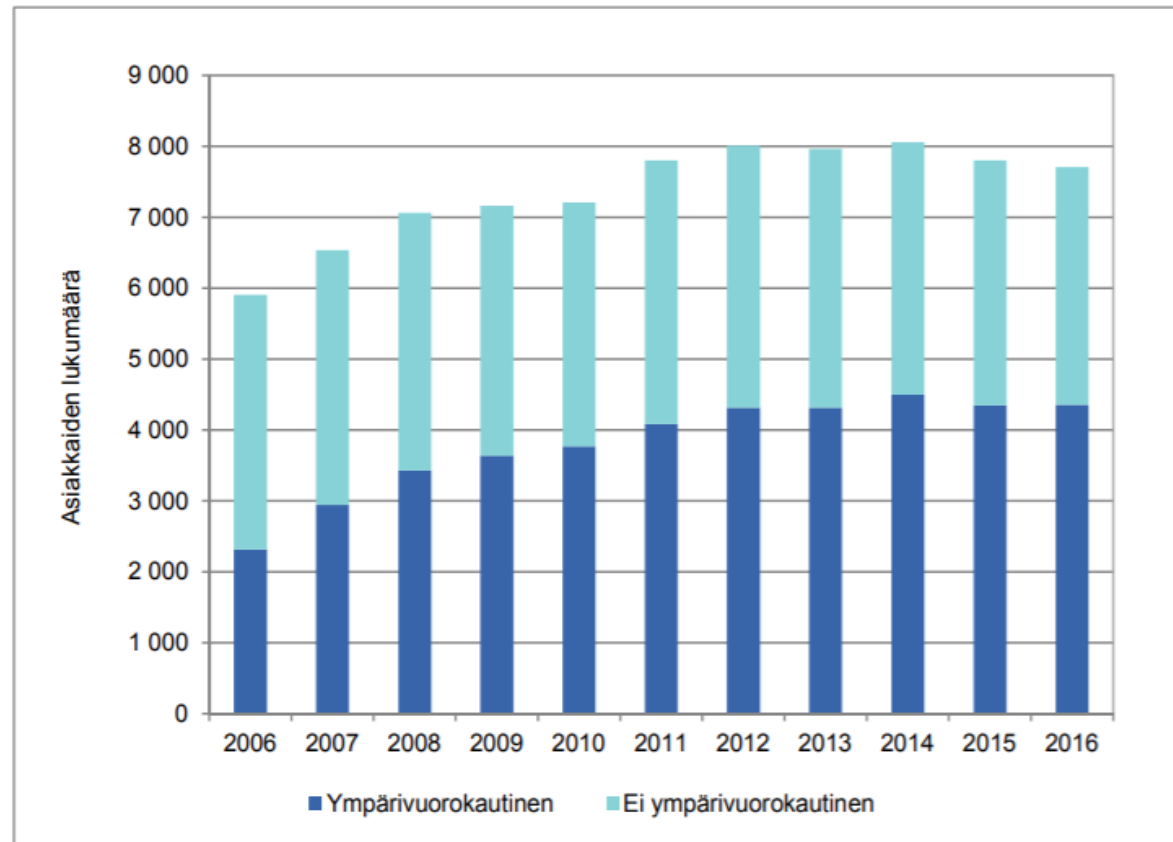

Asumispalveluiden nykytilanne (Ks. ARA:n raportteja 2/2018):

- Mielensterveyskuntoutujien asumispalvelujärjestelmä on edelleen hyvin yksikkövaltainen ja perustuu suureksi osaksi ostopalveluille
- Asumispalvelujärjestelmä on edelleen portaittainen, eli tuen tarpeen vähetessä asukas joutuu muuttamaan. Pysyvä koti puuttuu
- Käytännössä monet mielensterveyskuntoutajat asuvat edelleen asumisyksiköissä, jotka eivät täytä laatusuosituksia (iso yksikkökoko, erityisryhmien sekayksiköt, huoneita ei omia asuntoja ja paljon laitosmaisia piirteitä)
- Yksiköissä paljon sisäisiä toimintoja, eli ei suuntauduta ulos normaaleihin palveluihin ja ympäröivän yhteiskunnan
- Osa kuntoutujista asuu liian tuetusti tai omassa kodissaan vailla riittävää tukea.
- Myös mielensterveyskuntoutujia koskeva Suomessa 2016 voimaantullut YK:n vammaissopimus ei toteudu. (Sopimuksen 19:sta artikla: oikeus yhdenvertaiseen asuinpaikan valintaan, oikeus valita missä ja kenen kanssa asuu, ei velvollinen käyttämään tiettyjä asumisjärjestelyitä)

Asuminen painopiste ympärivuorokautiseen asumiseen (Psykiatrian asumispalveluiden asiakkaat 2006-2016. Tilastoraportti 42/2017 THL)

Asumispalveluiden tavoitetilä: kohti tavallista asumista (Ks. ARA:n raportteja 2/2018):

- Toinen mielenterveyskuntoutujien asumiseen kohdistuva rakennemuutos on nyt verkkaisesti käynnistymässä. Asumisen painopiste on siirtymässä asumisyksiköistä kohti tavallista, hajautettua asumista. Asunnosta pysyvä koti, josta ei tarvitse muuttaa, oman tilanteen muuttuessa
- Lähtökohtana asukkaan yksilöllinen tarve ja toive
- Selvitysten mukaan palveluiden vieminen asukkaan kotiin ei tule nykyistä asumisyksikkömallia kalliimmaksi. Kustannussäästöjä syntyy, kun erillisissä asunnoissa kustannukset määräytyvät tarvittavan tuen tarpeen mukaan ja tuen määrää voidaan joustavasti keventää tai lisätä
- Tämän mallin käytännön ongelmina ovat mm. asuntojen puute, riittävät resurssit, yksityisissä palveluissa olevien asiakkaiden kotiuttamisen vaikeus.

Paremmalla kilpailuttamisella parempia palveluita!

Nykyiset kilpailuttamiskäytännöt ja markkinoiden keskittyminen ovat suurin uhka laadukkaille asumispalveluille

- ***Hintakilpailun tilalle vaikuttavuuskilpailu.*** Hintakilpailu motivoi palveluntuottajia lähinnä säilyttämään asiakkaitaan, ei kehittämään toimintaansa mahdollisimman kuntouttavaan suuntaan. Palvelut tulisi jatkossa ostaa sieltä, missä toiminta on vaikuttavinta ei halvinta. (Tarvitaan yhteiset vaikuttavuusmittarit ja ollaan hereillä ”kermankuorinnan” ja ”white washingin” suhteen)
- ***Henkilökunnan pysyvyydestä ja koulutuksesta tehtävä kilpailutuksissa laatukriteeri..*** Asumispalveluihin on tullut suuria palveluntuottajia, joiden henkilöstön säännöllisestä työajasta merkittävä osa hoidetaan sijaisilla, tuntityöntekijöillä ja ”haamutyöntekijöillä” Koulutusmyönteiset palveluntuottajat heikoilla nykyisissä kilpailutuksissa
- ***Vertaistuen ja kokemusasiantuntijuuden käyttö myös laatukriteeriksi***
- ***Asumispalveluiden kilpailuttamiseen liitettävä runsaasti muita asumiseen ulkopuoliseen toimintaan osallistavia palveluita***
- ***Valittujen asumispalveluntuottajien parempi valvonta. Valvontaan mukaan kokemusasiantuntijoita ja asukkaiden haastatteluja.***

Uusilla toimintatavoilla parempia asumispalveluita jatkossa!

- ***Asumispalveluiden yhteiskehittäminen.*** Yhteiskehittämisessä asiakkaan roolin muutos avun tarvitsijasta ja tuen vastaanottajasta myös palvelun kehittäjäksi ja palvelujärjestelmään vaikuttajaksi
- ***Digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen asumispalveluissa.*** Ajatuksena ei ole korvata elävää henkilökuntaa, vaan tarjota uusia asumisen onnistumisessa auttavia apuvälineitä

Niilo mielenterveyspalveluna

Viedään mielenterveyspalvelut ihmisten luo,
pääsääntöisesti digitaalisena tukena.

Elämän hallinta säilyy ihmisellä itsellä.

Kevyt, aktivoiva tukimuoto,
paljon vaikuttavuutta.

Ihmiset toipuvat ja pääsevät elämässä
eteenpäin.

Oma asunto +
Niilo +
digitaalinen palvelu

Niilo

on apina joka auttaa hoitamaan hommat – itsenäisesti

Niilo tietää käyttäjän tuen tarpeet ja aikataulut,
auttaa arjen jäsennyksessä ja toteutuksessa.

Niilon kanssa voi kommunikoida.

Niilo on käyttäjän voinnin tukena.

Liikkuva, kyselevä, kommentoiva apina

Niilokochi

Vastuu säilyy käyttäjällä

KIITOS!

